

Bildande av Örseryds naturreservat i Ronneby kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Blekinge län förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på bifogad karta (beslutsbilaga 1) som naturreservat.

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, att de reservatsföreskrifter som anges nedan under rubriken Reservatsföreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Örseryds naturreservat**.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Örseryds naturreservat
Kommun	Ronneby
Distrikt (socken)	Bräkne-Hoby socken
Lägesbeskrivning	cirka 11 kilometer norr om Bräkne-Hoby kyrka
Centrumkoordinater	X:504713, Y: 6242657 (SWEREF 99 TM)
Kartblad Index 5 km	62F 4a SV
Natura 2000-område	Bräkneån (SE0410168), Örseryd (SE0410170)
Naturgeografisk region	9. Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde
Limnisk ekoregion	6. Sydöst, söder om norrlandsgränsen, inom vattendelaren till Östersjön, under 200 m.ö.h,
Vattenförekomst	Bräkneån: Östersjön – Lillån (VISS MS_CD-kod WA11631056)
Kulturlandskapsregion	Sydsvenska odlingsbygderna
Fastigheter	Hela fastigheten Örseryd 1:32. Del av fastigheterna Örseryd 1:37, Rödbby 2:6, Sävsjömåla 1:3, Örseryd 1:18, Örseryd 1:21 Fastigheter där endast vattenområde ligger inom naturreservatet: Örseryd 1:9, Örseryd 1:19, Örseryd 2:1, Örseryd 1:3
Markägarkategorier	Enskilda och staten

Samfälligheter	Örseryd fs:3 (fiske). Delägarfastigheter: Rödbby 2:6, Sävsjömåla 1:3, Örseryd 1:3, Örseryd 1:17, Örseryd 1:18, Örseryd 1:19, Örseryd 1:20, Örseryd 1:21, Örseryd 1:22, Örseryd 1:23, Örseryd 1:34, Örseryd 1:35, Örseryd 2:1 Örseryd ga:1 (Anläggningssamfällighet) Delägarfastigheter: Örseryd 1:3, Örseryd 1:21, Örseryd 1:22, Örseryd 1:24, Örseryd 1:32 Örseryd ga:2 (Vägar) Bräkne-Hoby Norra Samfällighetsförening Ronneby
Rättigheter	Avtalsservitut: Kraftledning Avtalsservitut: Elledning Vägsevitut: objektid 209851 (Örseryd 1:3)
Nyttjanderätter	Betesarrende, jaktarrende
Andra gällande bestämmelser	Strandskydd 100 meter vid ån. Fiskevårdsområde: Bräkne-Hoby norra fvof Dammregister: objektid 59 (K0841-04) Fornlämningar: L1978:5532: Kvarn, L1978:6088: Träindustri (sågkvarn), L1978:2779: Torp, L1978:2041: Äldre vägsträckning
Areal	Totalt 52,9 ha, varav 46.9 ha land och 6 ha vatten (ej inmätt areal)
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge

Syftet med naturreservatet

Syftet med Örseryds naturreservat är att längs berörd sträcka av Bräkneån skydda och bevara ett fritt rinnande vatten med hög grad av naturlighet. Biologisk mångfald i såväl vatten som omgivande strandmiljöer ska bevaras och utvecklas med skyddsvärda arter. Även åns angränsande skogs-, våt- och betesmarker ska bevaras och utvecklas. Områdets geologiska strukturer ska vara opåverkade liksom åns och omgivande markers hydrologi, vilket bland annat innebär naturliga, säsongsvisa vattenfluktuationer. Det aktuella områdets prioriterade livsmiljötyper ska bevaras i gynnsamt tillstånd och hysa strukturer, funktioner och livsmiljöer som är gynnsamma för prioriterade och andra skyddsvärda arter knutna till utpekade livsmiljöer inom EU:s Art- och habitatdirektiv, Natura 2000.

Områdets kulturpräglade livsmiljöer såsom hävdade ånader, brynmiljöer och naturbetesmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och vid behov återställas. Syftet är också att delar av naturreservatet, inom ramen för bevarande av biologisk mångfald och naturmiljö, ska vara lättillgängliga för det rörliga friluftslivet och erbjuda rika naturupplevelser.

Syftet ska nås genom att återställa och bevara fria vandringsvägar och värdefulla livsmiljöer för vattenlevande arter. Vattendragets struktur och hydrologi ska återställas och därefter tillåtas att utvecklas fritt. Restaurering av flottledsrensade strömvatten ska utföras inom naturreservatet, för att exempelvis återskapa lek- och uppväxtmiljöer för strömvattenlevande fisk. Död ved ska tillföras ån i de delar där ån kantas av skog. Syftet ska också uppnås genom att svåmlövskogar och ånader påverkas av naturliga vattenfluktuationer. Maderna ska hållas öppna och årligen hävdas med slätter eller bete och röjas vid behov. Öppna naturbetesmarker samt trädbärande naturbetesmarker ska hävdas genom bete och

röjas vid behov. Bryn i anslutning till öppen mark ska underhållas så att de innehåller en mångfald av bärande, blommande buskar och träd.

Delar av skogen får utvecklas till skog av naturskogskaraktär, vilket sker genom intern dynamik och med endast begränsad skötsel i träd- och buskskikt, samt extensivt bete där det är möjligt. I andra delar av skogen utvecklas naturvärdena genom viss skötsel med riktade åtgärder i träd- och buskskikt, samt beteshävd. Invasiva främmande arter ska bekämpas, kontrolleras och övervakas där sådana förekommer.

Vidare ska syftet uppnås genom att stigar, rastplatser och andra anordningar för friluftslivet underhålls, samt att kulturmiljöer hålls fria från igenväxningsvegetation. Åtgärder i området får inte missgynna de höga naturvärden och prioriterade bevarandevärden som finns inom naturreservatet.

Skälen för beslutet och motivering

Örseryds naturreservat utgörs av en knappt 3 kilometer lång sträcka av Bräkneåns dalgång öster om byn Örseryd och norrut upp till det angränsande naturreservatet Hålabäcksmaderna. Bräkneån har till stor del vattendragssträckor där åns naturliga lopp bibehållits och flera av åns rensade sträckor är möjliga att återställa. Bräkneån (SE0410168) omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv och ingår i det ekologiska nätverket Natura 2000. Dessutom ingår Natura 2000-området Örseryd (SE0410170) i reservatet. Förekommande livsmiljötyper inom naturreservatet är *mindre vattendrag* (3260), *silikatgräsmarker* (6270), *fuktängar* (6410), *taiga* (9010), *nordlig ädellövskog* (9020) och *trädklädd betesmark* (9070) samt de prioriterade arterna *utter*, *öring*, *flodpärlmussla* och *hårklomossa*. I naturreservatet finns fler rödlistade arter såsom *lunglav*, *druvfingersvampar*, insekten *grönhjon*, *nordfladder*, *spillkråka* och *mindre hackspett* som alla är rödlistade arter (nära hotade).

Skogsstyrelsen har avgränsat sex nyckelbiotoper (9,3 hektar) och två objekt med naturvärden (3,8 hektar) inom reservatet och i samband med det noterat en rad signalarter och andra arter typiska för skogar med höga naturvärden och lång skoglig kontinuitet. Skogarnas och madernas naturskönhet och lättillgänglighet längs Bräkneån gör dem till intressanta besöksområden för rika naturupplevelser. Bräkneån är riksintresse för skyddade vattendrag enligt 4 kap. 6 § miljöbalken, och reservatet ligger även inom område av riksintresse för naturvård (NK 9 Bräkneån) och riksintresse för friluftsliv (FK07 Bräkneåns dalgång). Maderna längs ån är av klass 2 i länets våtmarksinventering (VMI). Maderna (6410) och naturbetesmarker inom naturreservatet (9070 och 6270) är även utpekade i Jordbruksverkets nationella Ängs- och betesmarksinventering och här finns en rik förekomst av hävdgynnade arter. Det finns även en rik tillgång på gamla grova träd och död ved i olika former. Närheten till naturreservaten Hålabäcksmaderna och Hultalycke som omfattar Bräkneån och omgivande kantzoner norrut, innebär att ett större sammanhängande område av Bräkneåns dalgång blir långsiktigt skyddat genom naturreservat.

Konkreta hot mot de limniska miljöerna är uttorkning av vattendraget, klimatpåverkan med långa torrperioder med låga vattenstånd, som påverkar limniska arter och livsmiljöer. Vissa sträckor inom naturreservatet har rätats och rensats på sten och naturliga trösklar (bestämmande sektioner) har tagits bort. Sådana åtgärder ökar vattenhastigheten och har negativ påverkan på vattendragets vattenhållande förmåga och leder till minskad variation i bottenstrukturer och därmed sämre livsmiljö för många arter. Åtgärder för att återställa och restaurera vattendraget samt bibehållande av fungerande svämplan bidrar till att motverka dessa negativa effekter och kan minska risken för uttorkning i vattendraget. Ett annat konkret hot är negativ påverkan från utsläpp av näringsämnen, humus och miljögifter till vattendraget som påverkar limniska livsmiljöer och arter negativt. Genom att skapa och

bibehålla ekologiskt funktionella kantzoner mot vattendraget inom naturreservatet, kan negativ påverkan från omgivande marker minskas. Enligt statusklassningen i VISS (Vatteninformationssystem Sverige) har vattendraget måttlig ekologisk status och målet är att uppnå god ekologisk status senast 2033.

Ett konkret hot mot naturvärdena i reservatets landmiljöer, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel är ett ökat inslag av gran, som tränger ut naturligt förekommande triviallöv- och ädellövträd. Gran har även en försurande påverkan på mark och vatten. Detta kan åtgärdas genom successivt uttag av gran där detta är möjligt och successivt avdödande genom manuella åtgärder i svårtillgängliga och störningskänsliga partier. Ett annat hot är slutavverkning av rena granbestånd, som kan påverka hydrologin och innebära ökat läckage av metylkvicksilver, humus och näringsämnen. Därför bör bestånden avvecklas successivt till förmån för spontant uppslag av triviallöv- och ädellövträd. Ytterligare ett konkret hot är igenväxning av slätter- och betesmarker med höga naturvärden, vilket kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel genom restaureringsåtgärder och återupptagen hävd. Den invasiva främmande arten gul skunkkalla sprider sig i ån och behöver fortsatt övervakas och bekämpas. Potentiella hot, som inte är aktuella vid tidpunkten för bildandet av naturreservatet är till exempel bortplockande av död ved och inträngande av nya främmande arter såsom invasiva limniska växter och djur samt andra potentiellt invasiva arter som kan dyka upp på land.

Bildandet av Örseryds naturreservat bidrar till att uppfylla miljömålen, *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap*, *Ett rikt växt- och djurliv*, *Begränsad klimatpåverkan*, *Bara naturlig försurning*. Naturreservatet bidrar även till att uppfylla friluftsmålen *Tillgänglig natur för alla*, *Skyddade områden som resurs för friluftslivet* och *Friluftsliv för god folkhälsa*.

Bildandet av naturreservatet stärker den gröna infrastrukturen (nätverket av ekologiskt viktiga naturtyper), främst med avseende på inlandets vattenytor, våtmark, gräsmark, skog och annan trädbärande mark. Bräkneån är en limnisk värdekärna och vädetrakt. I området finns även värdekärnor för gräsmark, ädellövskog och annan trädbärande mark. Vädetrakten för skog är Bräkneåns dalgång. Nätverket bidrar till att bevara biologisk mångfald samtidigt som det bidrar med ekosystemtjänster som exempelvis tillhandahållande av uppväxtplatser för fiskyngel, näringsreglering i kantzoner, pollinering, bevarande av vilda arters genetiska resurser och livsmiljöer, naturlig vattenreglering, lokal klimatreglering och naturupplevelser, vilket i sin tur bidrar till bättre hälsa och välbefinnande i samhället.

Genom detta beslut ges goda förutsättningar att ta ett bättre helhetsgrepp över området, för att skydda, vårda, återskapa och vidareutveckla livsmiljöer i vattendraget, samt angränsande våtmarker, skog och betesmarker. Men också för att lyfta fram områdets biologiska, geovetenskapliga och kulturhistoriska bevarandevärden samt gynna och vidareutveckla områdets värden för det rörliga friluftslivet.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller ytförhållanden såsom att anlägga väg, spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla, tippa, muddra eller valla in eller ordna upplag (utöver den lagring som enligt föreskrift A15 nedan kan utföras efter tillstånd av Länsstyrelsen). Undantag: Förbudet gäller inte tillfälliga upplag (högst en månad) för jordbrukets behov inom naturreservatet,
2. ta sten, sand, grus, torv eller andra jordarter eller bedriva mineralutvinning,
3. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, ledning/kabel i luft eller mark eller vatten, utöver vad som kan anordnas efter länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrift A14.
4. anlägga brygga,
5. bygga om eller ändra befintlig bro avseende anläggningens konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde. Förbudet gäller inte underhåll i syfte att bibehålla eller återställa funktion och säkerhet,
6. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande. På fastigheten Ronneby Rödbby 2:6 är produktionsskog med gran som ska avverkas undantagna från förbudet och kan avverkas av markägaren fram till 31 december 2030 (se beslutsbilaga 2, Föreskriftsområden),
7. reglera vattenföringen i ån,
8. bedriva fiskodling eller annat vattenbruk,
9. vidta åtgärder som grumlar eller förorenar ån, annat än tillfällig grumling i samband med naturvårdsåtgärder,
10. tillföra kalk, aska, handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt material,
11. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
12. använda parasitbekämpningsmedel till betesdjur, i form som är skadlig för insekter när den utsöndras med spillningen,
13. skada stenmur eller odlingsröse,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

14. uppföra anläggning eller anordning för jaktutövandets eller betesdriftens behov,
15. lagra virke eller skogsbränsle,
16. uppföra stängsel eller annan hägnad,
17. tillskottsutfodra betesdjur, förutom i maximalt två veckor i samband med in- och utställning,
18. utfodra vilda djur, använda åtel eller sätta ut saltsten till vilt.
19. hålla djur i betesfållorna under perioden 1 december – 15 april,
20. plöja, harva, så eller utföra annan markberedning,
21. avlägsna död ved ur ån.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet. Angivna åtgärder avser hela reservatet där inget annat anges (för utpekade områden se karta föreskriftsområden, beslutsbilaga 2).

1. utmärkning av reservatet och att informationstavlor om reservatet och intressanta objekt sätts upp och underhålls,
2. anläggande och underhåll av parkering, informationstavlor, bro, stigar, rastplatser, stängselgenomgångar/-övergångar, grillplatser och andra liknande anläggningar eller anordningar för friluftslivet/allmänheten,
3. restaurering/återställning av Bräkneån i de delar som tidigare påverkats av rensning och uträtning,
4. restaurering av livsmiljöer för öring och flodpärlmussla genom utläggning av block, sten, grus, sand och död ved på lämpliga platser i ån,
5. restaurering, återställning och underhåll utifrån naturvårdssynpunkt av botten- och svämplansmiljöer längs Bräkneån, som exempelvis flyttande eller tillförsel av grus, block och stenar, eller avverkning av vegetation som påverkar naturmiljön negativt,
6. igenläggning av avvattande diken, under förutsättning att det kan ske utan negativ påverkan på områden utanför naturreservatet,
7. röjning av igenväxningsvegetation, utglesning, luckhuggning, friställning, hamling, brynskötsel samt vid behov plantering,
8. uttransport av nedtagna träd, buskar och röjningsrester från reservatet, som kan utgöra ett hot mot naturreservatets naturvärden om de lämnas kvar, samt anordnande av tillfälliga upplag,
9. säkerhetsbeskränning samt bortförande av träd eller död ved, för att motverka negativ påverkan på kulturpräglade marker och objekt, avvärja fara för allmänheten, eller motverka skador på anläggningar/anordningar eller skador/allvarlig olägenhet för intilliggande fastigheter/anläggningar,
10. avveckling/omställning av ungskogar och kulturbarrbestånd till för området naturliga trädslag, inom områden markerade som " *produktionsskog, ska avverkas*", (se beslutsbilaga 2, Föreskriftsområden), samt även i utvecklingsmark.
11. åtgärder för att motverka angrepp eller spridning av granbarkborre eller andra skadegörare, som exempelvis barkning eller uttag av angripna träd,
12. tillskapande av död ved och veteranisering av blivande naturvårdsträd,
13. naturvårdsinriktad betesdrift och slåtterbruk samt kompletterande skötselåtgärder såsom stängsling och stängselunderhåll, röjning av igenväxningsvegetation för att gynna den hävdberoende vegetationen i gräsmarker, mader och ädellövskog i de fall där markägaren/markägarna själva inte har möjlighet att utföra dessa åtgärder,
14. återintroduktion eller stödsättning av biologiskt viktiga/skyddsvärda arter som historiskt är naturligt hemmahörande i trakten kring Bräkneån, men som försvunnit eller hotar försvinna från naturreservatet,
15. uppsättande av holkar eller anläggning av andra boplatskonstruktioner, för exempelvis fåglar, fladdermöss och vedinsekter,
16. bekämpning av invasiva eller i övrigt främmande arter, samt inventering och övervakning av dessa arter. Bekämpning kan exempelvis omfatta upp- eller nedgrävning samt täckning med markduk eller liknande, gäller förekomster såväl på land som i vatten,

17. skydds jakt eller andra begränsande åtgärder på art, till exempel vildsvin, som utgör ett hot mot naturreservatets bevarandevärden. I första hand ska jakträttsinnehavaren erbjudas att utföra åtgärden för de djurslag som ingår i jakträtten. I de fall jakt- rättsinnehavaren inte har möjlighet eller tillstånd att utföra nödvändig åtgärd har förvaltaren rätt att uppdraga åt annan att utföra uppdraget,
18. undersökning och dokumentation av organismer, vegetation samt av mark- och vattenförhållanden i inventerings-, uppföljnings- eller miljöövervakningssyfte,

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. skada mark eller bottnar, förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. omlagra eller bortföra sten, borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på annat sätt skada berg, jord eller sten, på land eller i vatten,
3. gräva, dra upp eller skada undervattensvegetation och vass, exempelvis genom ankring och att sätta ut bojsten med kätting,
4. vaska efter guld,
5. skada stenmurar, odlingsrösen eller andra kulturhistoriska lämningar,
6. otillbörligt skada eller störa djurlivet,
7. skada levande eller döda träd och buskar, eller vegetation i övrigt, bortföra eller elda död ved,
8. fånga eller insamla växter, svampar eller djur med destruktiva metoder, till exempel så att livsmiljöer eller substrat skadas eller förstörs, eller systematisk insamling med fällor,
9. plantera, så eller sprida växter, djur, svampar eller andra organismer,
10. framföra motorfordon annat än på vägar upplåtna för motorfordonstrafik inom reservatet (se beslutsbilaga 2, Föreskriftsområden),
11. parkera annat än på särskilt anvisade platser, enligt föreskriftskarta beslutsbilaga 2,
12. tälta mer än högst ett dygn på samma ställe,
13. parkera husvagn/husbil för övernattnig,
14. göra upp eld eller använda grillar eller liknande, annat än på särskilt iordningställd grillplats. Det är tillåtet att använda campingkök som drivs med gas eller flytande bränsle om dessa används på ett brandsäkert sätt.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

15. utföra undersökningar som omfattar provtagning, markering, installation av utrustning eller någon form av åverkan på växt- eller djurliv.
16. använda området för tävling, övning eller annan organiserad verksamhet som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
17. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftsverksamhet.

Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
- rättighetsinnehavare att utföra normalt underhåll, skötsel och kontroll av vägar, broar, leder, stigar, mark-, luft- och vattenledningar, eller andra anläggningar och friluftsanordningar. Normalt underhåll omfattar ej breddning av vägar, leder och stigar,

- jakträttsinnehavare att jaga de djur som ingår i jakträtten, samt utföra de transporter och skötselåtgärder som krävs för jaktutövandet. Vid körning i terräng ska särskild försiktighet iakttas för att undvika skador på mark, vatten och vegetation,
- fastighetsägare att ha båtplats i ån,
- Försvarmakten och myndigheterna inom totalförsvarets militära del att bedriva verksamhet inom påverkansområde Ronnebys flotttilflygplats, stoppområde för höga objekt (TMO037), samt påverkansområde övrigt (TM0522), som är utpekade riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken. Verksamheten ska i enlighet med miljöbalkens hänsynsregler bedrivas på ett sådant sätt att skada på naturmiljön så långt möjligt undviks. Länsstyrelsens naturförvaltning bör informeras inför verksamhet som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv inom naturreservatet,
- väghållare och liknande rättighetsinnehavare att omgående utföra akuta åtgärder för att avvärja hastigt uppkomna hot mot berörda anläggningar såsom vägbro över Bräkneån och de ledningar som är förankrade i bron (exempelvis träd i vattnet vid bro och som kan orsaka ispropp på vintern). Länsstyrelsen ska sedan kontaktas snarast möjligt för dialog kring den uppkomna situationen och hur det fortsatta arbetet kan utföras, exempelvis var flyttade träd/död ved bör placeras,
- kalkning som ingår i programmet för biologisk återställning av sjöar och vattendrag,
- provtagningar och undersökningar enligt fastställda kontrollprogram,
- bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov, dock ej fridlysta arter.

Upplysningar

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet, i enlighet med 31 kap. miljöbalken, ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att detta beslut har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bland annat:

- 7 kap 28 a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- regler om fridlysning av växter och djur (8 kap miljöbalken) och artskyddsförordningen (2007:845),
- strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap miljöbalken,
- bestämmelser om vattenverksamhet i 11 kap miljöbalken. Tillstånd eller anmälan krävs normalt för åtgärder inom ett vattenområde. Vattenområde definieras här som ett område som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattenstånd,
- bestämmelser om markavvattning. Markavvattning kräver alltid dispens (förbud gäller i hela Blekinge) och tillstånd enligt 11 kap 13–14 §§ miljöbalken,
- biotopskyddsområde enligt 7 kap 11 § miljöbalken, gällande lätt igenkännbara områden av ett visst slag i landet, som alléer, källor med omgivande våtmarker i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, pilevallar, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark samt åkerholmar,
- föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950) gäller för de forn- och kulturlämningar som finns i området,
- förbud mot nedskräpning utomhus på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn till, 15 kap 26 § miljöbalken,
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,

- Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om Fiske i sötvattensområdena (FIFS 2004:37, fisket ingår i Bräkne-Hoby Norra fiskevårdsområde,
- jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905) om jakt inom området. De tider som gäller för jakt på vilt av olika slag anges i bilaga 1 till jaktförordningen (allmänna jakttider). I denna förordning §§ 16–19, regleras även nyttjandet av hund vid jakt och eftersök,
- begränsningar för jakt med blyhagel med stöd av 14 b § Förordning (1998:944) om förbud med mera i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter. Patroner som är laddade med blyhagel får inte användas vid skytte som inte är jakt, vid jakt på våtmarker eller vid jakt över grunda delar av öppet vatten,
- svensk förordning om invasiva arter (SFS 2018:1939). Denna förordning innehåller bestämmelser om invasiva främmande arter. Den kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.
- Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om hantering av signalkräfta (HVMFS 2019:21) som ändrats 2020 (HVMFS 2020:16),
- lagen om tillsyn över hundar och katter (2007:1150), bland annat rörande skyldigheten att hundar ska hållas under tillsyn och hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt,
- Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter.

Om en begäran om utökning av elnätet görs har vissa kraftledningsbolag anslutningsplikt och de kan då inte neka en anslutning till elnätet. Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av reservatsområdet, ska förändring av elnätet tillståndsprövas,

Beskrivning av området

Örseryds naturreservat ligger i norra Blekinges skogsbygd, cirka elva kilometer norr om Bräkne-Hoby. Reservatet gränsar i norr till naturreservatet Hålabäcksmaderna. Naturreservatet på totalt 52,9 hektar omfattar knappt tre kilometer av Bräkneån samt angränsande marker till vattendraget. Åns dalgång följer sprickzoner i den granitdominerade berggrunden, vilken i branterna överlagras av morän med inslag av berg i dagen. I lägre partier i södra delen av reservatet dominerar isälvsediment, medan maderna utmed ån utgörs av svämsediment. Ån kantas i norra delen av mer eller mindre branta sluttningar, som i vissa delar har lodväggar och i andra delar är blockrika. Höjdskillnaden från ån till högsta höjdplatån är cirka 20 meter i de brantaste partierna. I södra delen kantas ån av öppna mader och svämlövskog som tidigare hävdats som slåttermark men som nu i huvudsak används som betesmark.

Bräkneån är Natura 2000-område och omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv. Inom naturreservatet finns två utpekade Natura 2000 områden Bräkneån (SE0410168) och Örseryd (SE0410170) med livsmiljötyperna, *mindre vattendrag* (3260), *silikatgräsmarker* (6270), *fuktängar* (6410), *taiga* (9010), *nordlig ädellövskog* (9020) och *trädklädd betesmark* (9070) samt de prioriterade arterna *utter*, *flodpärlmussla*, *öring* och *hårklomossa*. För att bibehålla ett gynnsamt bevarandetilstånd för åns och omgivande markers listade livsmiljötyper och arter är det viktigt att även skydda omgivande markers naturmiljöer, samt bevara och återställa en naturlig hydrologi i hela området.

I södra delen av naturreservatet meandrar ån lugnt genom hävdade mader som översvämmas årligen. Dessa mader har hävdats under mycket lång tid genom slätter och bete. I dessa delar har vattendraget kontakt med omgivande svämplan. Dessa sträckor är viktiga

för näringsretention och åns vattenhållande förmåga. Uppströms maderna finns en strömsträcka (en limnisk nyckelbiotop) i form av ett kvillområde med parallella åfåror. Denna strömsträcka är bara försiktigt rensad och här finns fina öringbiotoper och livsmiljöer för flodpärlmussla. Bräkneån är påverkad av mänskliga aktiviteter, såsom kvarnanläggningar, sågverk, flottningleder och fiske med fasta fångstanordningar. I början av 1800-talet gjordes ån flottningsbar och flera av strömsträckorna har därför rätats och rensats på sten och block. Detta innebär att samtliga strömsträckor inom reservatet är mer eller mindre påverkade av rensning och behöver återställas genom restaureringsåtgärder. Detta för att bibehålla limniska livsmiljöer och för att återskapa lek- och uppväxtmiljöer för strömvattenlevande fisk såsom öring.

Stora delar av sluttningarna utgörs av skogar med naturskogskvaliteter, vilka varit utsatta för en viss plockhuggning, men där inga större uttag gjorts. Bokskog med inslag av ek, tall och avenbok dominerar i stora delar. I kantzoner intill ån finns barrblandskog med stort inslag av löv (*taiga* 9010). I storblockig terräng i nära anslutning till ån finns även *nordlig ädellövskog* (9020) med en stor blandning av olika ädellövträd såsom lind, ek, bok och ask. På vissa andra platser finns gran- och talldominerad produktionsskog som på sikt ska överföras till lövskog.

Längs ån finns flera tidigare hävdade åmader som idag hävdas genom bete och vissa är mer eller mindre igenvuxna med videbuskage. En hävdgynnad flora finns bevarad med bland annat, hirsstarr, starrarter och jungfru Marie nycklar. På västra sidan om ån finns ett större område som betas med livsmiljötyperna *trädklädd betesmark* (9070) och med mindre partier med *silikatgräsmarker* (6270), samt *fuktäng* (6410) närmast ån. I dessa betesmarker finns en hävdgynnad flora bevarad med bland annat, knägräs, blåsuga, stagg, blodrot, prästkrage och liten blålocka. I området finns även hamlade träd framför allt ask och lind. På stammarna växer guldlockmossa, koralllav och lunglav. I betesmarken och i skogsmarken finns det gott om stående och liggande död ved som utgör viktiga livsmiljöer för insekter, svampar, lavar och mossor. I området finns fågelarter såsom mindre hackspett, grönsångare (båda dessa arter är nära hotade). Dessutom finns det spillkråka och svartvit flugsnappare, samtliga fågelarter är fridlysta. Tre olika arter av fladdermöss har noterats i området (dvärgpipistrell, större brunfladdermus, nordfladdermus), samtliga är fridlysta och nordfladdermus är en rödlistad art (nära hotad). Även utter finns i området.

Bebyggelse i byn är omnämnd i skriftliga källor sedan år 1583. Namnet är givet efter bebyggelsens läge sydost om Lilla Örsjön. Enligt laga skifteskartan från år 1838 utgjordes markerna i anslutning till ån till största delen av slåttermader samt de mindre åkrar som brukades. Branterna utmed åns norra del är blockrika och på vissa ställen svårtillgängliga, dessa delar har enligt laga skifteskartan från 1838 utgjorts av utmark som hävdats genom bete. Inom reservatet finns flera fornlämningar, utmed ån finns tre kvarnlämningar från olika tidsepoker. Andra kulturlämningar inom naturreservatet är husgrunder, fossil åkermark, stenmurar, samt en äldre färdväg som är den äldre vägsträckningen mellan Örseryd och N. Sävsjömåla.

Inom naturreservatet finns anordningar för friluftslivet som nyttjas av närboende och besökare. Öster om ån vid den yngsta kvarnplatsen finns en rastplats och grillplats med utsikt över ån och kulturlämningar. Vildmarksleden passerar genom naturreservatet och fortsätter norrut mot angränsande naturreservat Hålabäcksmaderna och Hultalycke.

Konsekvensutredning

Enligt 3 § förordning (2024:183) om konsekvensutredningar framgår att ”inför att en förvaltningsmyndighet ska besluta om föreskrifter eller allmänna råd ska en konsekvensutredning tas fram och dokumenteras”. De föreskrifter som avses är de föreskrifter som är normföreskrifter, vilket när det gäller naturreservat är ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (de så kallade C-föreskrifterna i reservatsbeslutet). Enligt 4 § samma förordning får myndigheten göra undantag från kravet på konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Ett sådant skäl är att kostnadsmässiga och andra konsekvenser av föreskrifterna för allmänheten eller i övrigt är så små att det inte behövs.

Länsstyrelsen bedömer att de beslutade ordningsföreskrifterna för Örserys naturreservat behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Konsekvenserna för allmänheten, näringsidkare och övriga intressenter bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning enligt nämnda förordning inte behöver upprättas.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Naturreservatet Örseryd ingår i ett område som är utpekad i Ronneby kommuns översiktsplan 2035 (laga kraft 2018-07-23) för höga natur- och kulturvärden i anslutning till vattendraget Bräkneån, samt av intresse för ekosystemtjänster och ett rikt och tillgängligt friluftsliv. I övrigt berörs naturreservatet inte av någon detaljplan eller andra områdesbestämmelser.

Naturreservatet berör områden av riksintresse för skyddade vattendrag enligt 4 kap. 6 § miljöbalken. Reservatet ligger även inom område av riksintresse för naturvård (NK 9 Bräkneån) och riksintresse för friluftsliv (FK07 Bräkneåns dalgång) enligt 3 kap. miljöbalken. Naturreservatet berör även område av riksintresse för Natura 2000 habitatdirektivet enligt 4 kap. miljöbalken, Bräkneån (SE0410168) och Örseryd (SE0410170). Delar av naturreservatet berörs av riksintresse Totalförsvar militär del 3 kap. miljöbalken, påverkansområde för Ronneby flottflygplats, stoppområde för höga objekt (TMO037), påverkansområde övrigt (TM0522), Länsstyrelsen bedömer att ett skydd av området är förenligt med nämnda riksintressen.

Reservatsbildningen utgör en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna i enlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Naturreservatet Örseryd har stora naturvärden och omfattas av Natura 2000. Det sistnämnda innebär att Sverige har ett ansvar gentemot EU att genomföra ett fullgott skydd. Reservatsbildningen ökar möjligheterna att långsiktigt bevara Natura 2000-områdets naturvärden. Naturreservatet tillhör därmed en kategori av områden som har hög prioritet i arbetet med att skydda värdefull natur. Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande områdets höga natur- och friluftsvärden överväger den enskildes rätt till viss användning som kan påverka området negativt. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås.

Fastställelse av skötselplan

En skötselplan skall ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen ska fastställas för naturreservats långsiktiga vård och ska ses som vägledande, men är inte

juridiskt bindande. Finns det särskilda skäl får skötselplanen fastställas efter det att beslutet om bildande av reservatet har fattats. Vid behov kan skötselplanen uppdateras och en ny version fastställas, utan att ett nytt reservatsbeslut tas, under förutsättning att skötselplanen inte strider mot gällande beslut.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatet (beslutsbilaga 3).

Förvaltning

Länsstyrelsen i Blekinge län är förvaltare av naturreservatet.

Ärendets beredning

Bräkneån och maderna i Örseryd samt omgivande skogs- och betesmarker har varit kända sedan länge för sina höga naturvärden i såväl vatten som på land., Bräkneån (SE0410168) och Örseryd (SE0410170) är utpekad inom nätverket Natura 2000, fastställda av regeringen år 2011. Naturvårdsverket äger en större fastighet Örseryd 1:32, central belägen i byn. Under hösten 2019 inventerade Skogsstyrelsen området på uppdrag av Länsstyrelsen, för att peka ut skogliga värdekärnor och utvecklingsmarker. Dialog med markägare påbörjades år 2020 då en överenskommelse om intrångsersättning gjordes för en fastighet väster om ån i södra delen. Dialogen med markägarna har fortsatt och under 2024 beställdes värdering av samtliga fastigheter för att få fram underlag till överenskommelser om intrångsersättning. För de fastigheter där bildandet av Örseryds naturreservat innebär ett intrång i pågående markanvändning har överenskommelse om intrångsersättning skrivits under år 2025. För de fastigheter som enbart har del i de betade maderna och vattnet, bedömdes inte bildandet av Örseryds naturreservat innebära något intrång i pågående markanvändning och berättigar därmed inte till någon ersättning.

Förslag till beslut och skötselplan skickades ut på remiss till sakägare och andra intressenter med sista svarsdatum den 6 april 2026. Remissen kungjordes även i ortspress samt Post- och Inrikes Tidningar den 6 mars 2026. Svarstiden för remissen förlängdes till den 23 april 2026 enligt begäran från Ronneby kommun. Totalt har elva yttranden inkommit skriftligt och dessutom har fyra sakägare lämnat muntliga yttranden. Samtliga remissvar finns diarieförda i ärendet. Ett dokument som sammanfattar inkomna remissyttrandena, inklusive Länsstyrelsens kommentarer och ställningstaganden har diariefört i ärendet.

Sveriges geologiska undersökningar SGU har meddelat att de avstår från att yttra sig i ärendet. Skogsstyrelsen tillstyrker förslaget. Räddningstjänsten Östra Blekinge har inget att erinra, men påpekar att det är viktigt att naturreservatet kan identifieras på kartunderlag i händelse av brand. Trafikverket har inga synpunkter på rubricerat ärende, då det inte berör statlig infrastruktur. Föreningen Blekinges flora tillstyrker förslaget. Bräkne Hoby norra samfällighetsförening framför att det är viktigt att befintlig vändplats bevaras och att parkeringen läggs utanför den befintliga vändplatsen. De anser även att statsbidrag för denna vägsträcka kan vara motiverad med anledning av ökat besöksstryck. Försvarsmakten har inget att erinra mot bildandet av Örseryds naturreservat under förutsättning att Försvarsmakten ges ett undantag för militär verksamhet i området, i enlighet med riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken. Ronneby kommun (Miljö- och byggnadsnämnden) är positiva till reservatsbildningen och är positiva till de restaureringsåtgärder i vattendraget som Länsstyrelsen föreslår. Dessutom har fyra sakägare inkommit med yttranden. Länsstyrelsen har tagit ställning till dessa yttranden och har anpassat beslut och skötselplan.

Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft.

Kungörelse

Med stöd av 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm kungörs beslutet i ortstidning. Beslutet kungörs även i Post- och Inrikes Tidningar. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning. Överklagan ska vara skriftlig och ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 14 juli 2026 (dnr 511-1302-2020).

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ulrica Messing. I beslutet deltog även även länsjurist Anne-Li Johansson och naturreservatshandläggare Annika Smålander, den sistnämnde som föredragande.

Ulrica Messing

Annika Smålander

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor:

- Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning
- Bilaga 2a. Karta med föreskriftsområden och Natura 2000
- Bilaga 2b. Detaljkarta med föreskriftsområden och Natura 2000
- Bilaga 3. Skötselplan med tillhörande bilagor
- Bilaga 4. Hur man överklagar

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

